

Кравченко Д.Д.
*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

НТУ «ХПІ» – один з найстаріших навчальних закладів країни. Наукова школа з багатьох напрямків науки, з підготовки висококласних спеціалістів для промислового комплексу. Кафедра «Автоматики і управління в технічних системах» було створено за ініціативою професора Б.Ф. Вашури та доцента Ф.А. Ступеля на базі кафедри «Електричні апарати» у 1948 р. Перша назва кафедри «Прилади автоматики і телемеханіки». Кафедра мала за мету підготовку та випуск фахівців у галузі автоматики та забезпечення спеціалістами потреб електропромисловості України та всього СРСР.

Першим завідувачем кафедри було обрано к.т.н. доцента Ф.А. Ступеля. Спеціаліст високого рівня у галузі кібернетики, з ним пов'язано становлення наукових досліджень та нової спеціальності в інституті у галузі автоматики і телемеханіки. Вчений – автор понад 40 наукових праць, які стосуються проблем засобів автоматики. Його інноваційні дослідження в галузі кібернетики сприяли становленню в інституті напряму обчислювальної техніки. У 1951 р. кафедру очолив О.М. Суєтін, к.т.н. декан електроенергетичного факультету. Ним було започатковано новий цикл досліджень на кафедрі, спрямований на управління теплоенергетичними процесами. З 1974 р. завідувачем кафедри призначено В.Г. Воронова, д.т.н. професора. Завдяки науковій діяльності В.Г. Воронова вдалося вирішити низку проблем, пов'язаних з теплоенергетичними процесами, а саме головне – була створена наукова школа з управління цими процесами. З вересня 1999 р. виконуючим обов'язки завідувача кафедри призначений к.т.н. П.О Качанов. У 2004 р. дослідження тренажерів транспортних засобів відмічені Державною премією в області науки і техніки, а лауреатом премії став учень В.Г. Воронова професор, д.т.н., професор П.О. Качанов. Паралельно розвивалися і ті наукові напрямки, що традиційно існували на кафедрі.

Отже, упродовж 75 р. кафедрою керували чотири непересічні особистості, талановиті вчені. Аналізуючи напрями наукових досліджень, можна виокремити чотири етапи розвитку кафедри. Кожний з етапів пов'язаний з кожним з цих лідерів, навколо яких групувався професорсько-викладацький склад, формувалася колектив, розроблялось коло досліджень. Наукові напрями діяльності кафедри – це управління тепломасообмінними процесами, системи управління верстатами з ЧПУ, системи управління електроприводами в металургії та паперовій промисловості, технічна діагностика, тренажерні комплекси. Результат розвитку науково-технічної школи кафедри – результат грамотного керівництва з точки зору організації наукової діяльності, особистісного підходу до підлеглих, партнерських стосунків із студентами, особистої наукової діяльності керівників кафедри як приклад цілеспрямованості, вимогливості, творчого пошуку.